

Bild 1. Kafferep å Lottas gård i Kvek före avfärden.

GENOM GAMMAL KULTURBYGD MED SYD- VÄSTRA UPPLANDS HEMBYGDSGILLE

Sydvästra Upplands hembygdsgille anordnade lördagen 17 maj 1947 en utflykt för sina donatorer och andra inbjudna. Färden gick genom en förnämlig gammal kulturbygd, rik på minnen.

De omkring 30 deltagarna, bland vilka man märkte landshövdingeparet Kjellman, professor Andreas Lindblom och d:r Gösta Berg från Nordiska Museet, landsantikvarie Sundquist och intendent Ålenius, samlades vid Kvekgården i Fröslunda, där de hälsades välkomna av dir. Gösta Nyberg, Örsundsbro. Där bjöd också Örsundsbro husmoderförening på kaffe och Ivar Tallroth och Nils Presto spelade allmogemusik. Sedan gården beskrivits av intendent Ålenius och visats av fornvårdaren Albin Rylander, satte sig bilkaravanen

Bild 2. Ristningen med »solbärarna» vid Stora Berg i Biskopskulla demonstreras.

i rörelse mot den vid Stora Berg i Biskopskulla för 30 år sedan upptäckta hällristningen med 23 solbärande män. På vägen dit fick man tillfälle att bese gravfältet på Hamra gård i Fröslunda samt att studera den vackra runstenen vid vägen intill gravfältet. Landsantikvarie Sundquist demonstrerade dessa fornlämningar. Även vid Stora Berg var det landsantikvarien som orienterade färdtagarna om detta slag av fornminnen, och han berörde i sammanhanget bl. a. fruktbarhetskultens betydelse för hällristningarnas framställning. Hr Rylander bidrog med att berätta om hur det går till att upptäcka hällristningar.

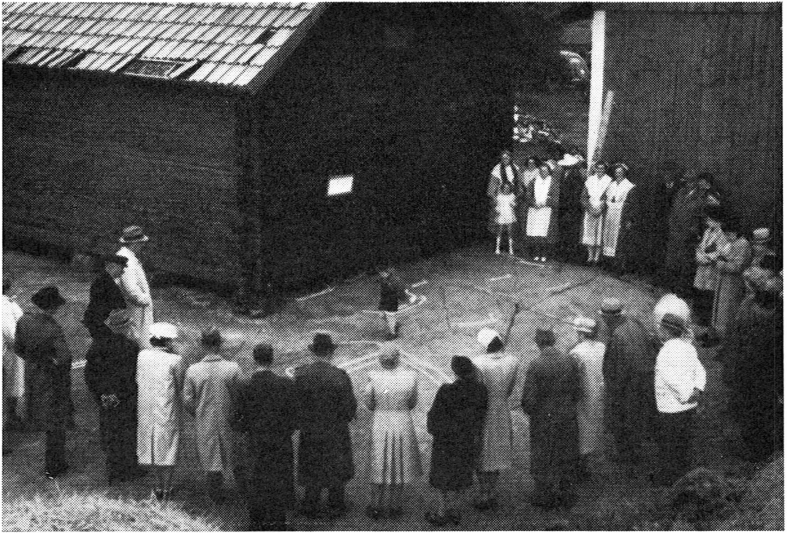

Bild 3. Hällristningskeppen vid Hummelsta i Litslena studeras.

Bild 4. Det stora Brandskogsskeppet i Boglösa demonstreras av landsantikvarien.

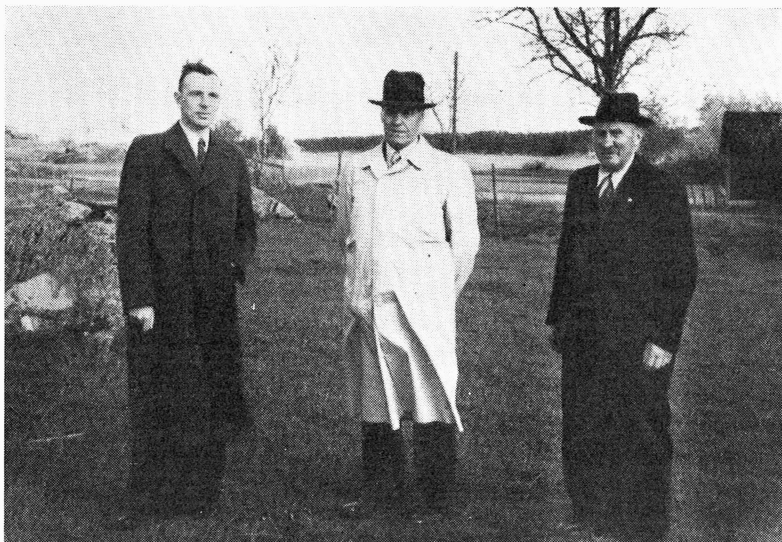

Bild 5. »De tre stora hållristningsupptäckarna», fr. v. direktör Einar Kjellén, fornvårdare Albin Rylander och biodlare J. H. Söderlund.

Nästa etapp var Håga, där hemmansägare W. Wässman tog emot. Här redogjorde intendent Ålenius för de 1700-talsmålningar, som äro, ehuru fragmentariskt, bevarade i den gamla mangårdsbyggnadens helgdagsstuga.

Under återfärden till Fröslunda stannade man ett tag nedanför Knyllinge och tog gravfältet en bit därifrån i betraktande. Här talade landsantikvarie Sundquist och erinrade bl. a. om att inom detta gravfält är traktens största gravhög, »Knösen» eller »Tors gravhög», belägen.

I Fröslunda kyrka demonstrerade professor Lindblom kyrkans arkitektur och dess rika skulpturskatt. Nästa mål var Taxnäs, där godsägare och fru P. Landelius gävo lunch.

Härefter besöktes Stora Bärby, vars väggdekorationer i stora salen demonstrerades av prof. Lindblom. Tal. karakteriserade Stora Bärby som en god exponent för den mellansvenska herrgårdsarkitekturen i brytningen mellan 1600-tal och 1700-tal.

Vid passerandet av fornborgen vid Mälby gav landsantikvarien en beskrivning över dessa slags fornminnen, som våra förfäder uppfört på strategiskt viktiga punkter. Vid Hummelsta i Litslena beskrev landsantikvarien de intressanta skeppsristningar, som ställets

värd biodlaren och fornvårdaren J. H. Söderlund kritat upp till dagens besök. Härefter serverades förfriskningar av Litslena husmodersförening.

Kortegen fortsatte till Brandskogen i Boglösa, där det av direktör Einar Kjellén i Grillby 1925 upptäckta jätteskeppet med roddarna och den båt bärande mannen beundrades. Brandskogsskeppet är ett av våra märkligaste bronsåldersminnen. Strax intill har samme upptäckare på en av sina otaliga sökarfärder efter fornminnen i bygden funnit visserligen ej så monumentala ristningar som Brandskogsskeppet men lika intressanta. Här fanns avbildningar av betande djurhjordar, av solbilder, fotsulor m. m.

Vid Rickeby gjordes det sista uppehållet, och här kunde man förutom bilder av skepp, solhjul, enkla och parvis inristade fotsulor samt människo- och djurbilder, studera en jätteristning av en »stol» — förmodligen ett altare.

Utfärden, vilken avslutades med middag på stadshotellet i Enköping, blev så lyckad och lärorik att den manar till efterföljd. Männena bakom det välvalda programmet — dagens färdledare dir. Gösta Nyberg, fornvårdare Albin Rylander och godsägare P. Landelius, vilka under middagen avtackades av landsantikvarie Sundquist — delar äran av en för deltagarna synnerligen lyckad dag. Det vore orätt att i detta sammanhang inte nämna de båda andra av den trio, som under åren gjort de flesta upptäckterna av utflyktens studiematerial, nämligen J. H. Söderlund och Einar Kjellén.